

BILAG C3

Martin Bahn: "For Danmark var krigen i Afghanistan et identitetspolitisk projekt".

Interview med Ole Wæver.

Information. 7.8.2021. Uddrag.

Ole Wæver er professor i International Politik på Københavns Universitet og centerleder af Forskningscenter for løsning af internationale konflikter (CRIC).

Afghanistan-krigen var på vej ind i en ny fase, da Ole Wæver i 2007 blev inviteret i DR2-programmet Debatten for at diskutere Danmarks indsats i Afghanistan. Et bredt politisk flertal havde netop besluttet at udvide bidraget og sende styrker til Helmand-provinsen, og mens han stod i studiet med en række danske politikere, bemærkede han noget forunderligt i deres udtalelser. "De gjorde alle sammen et meget stort nummer ud af, at Danmark var villig til at gøre det her, selv hvis det kostede blod og liv," siger Ole Wæver. Politikernes alvorsord sagde ifølge Ole Wæver meget om Danmarks engagement i Afghanistan. Krig var blevet til en del af den danske selvforståelse. Det var småstaten, som ville hjælpe ude i verden og vise moralsk ansvar. "Deltagelse i internationale operationer blev en central brik i en dansk identitetspolitik," siger han. "Det var en vigtig del af, hvad vi sagde til os selv og hinanden om, hvem vi var. At vi er nogle, der gør det rigtige i verden. At vi ikke er frygtsomme, men moralsk villige til at gøre det vanskelige og nødvendige. Gode internationalister med FN-støtte og udviklingsbistand var en solid tradition, men det heroiske kom med krigen," siger han.

Internationalt var Afghanistankrigen givetvis præget af tanken om, at Vesten kunne gribe ind, rydde det gamle regime af vejen, skabe en demokratisk udvikling og på den måde forbedre verden. Men i en dansk kontekst var det også en identitetspolitisk grundidé, som førte os i krig og førte til de sidste årtiers generelt aktivistiske udenrigspolitik, mener Ole Wæver: "Vi må tage det som en kollektiv udfordring at spørge os selv: Hvorfor kom vi til et punkt, hvor Danmark – der historisk har stået for det modsatte – havde en meget stor tiltro til, at det var en god idé at gå i krig?" Samtidig var der et åbenlyst paradoks i danskernes holdninger. Mens flertallet bakkede op om selve krigsdeltagelsen, viste målinger, at færre troede på, at det faktisk ville lykkes at installere den ønskede samfunds- og styreform. "Der var en ambivalens hos den almindelige dansker op gennem 00'erne, hvor ganske mange ikke dybt og inderligt troede på, at det kunne lade sig gøre, men alligevel mente, at det var en god idé," siger Ole Wæver. "Det siger også noget om, at det netop var et identitetsprojekt for os selv. Det var en god ting for os at gøre det, selv om det ikke nødvendigvis var en god ting for afghanerne," siger han.

Tvivlen på projektet har altså altid været der, men har med årene kun vokset sig større. Krigen i Afghanistan har ifølge Ole Wæver tydeliggjort, at man ikke kan løse politiske, sociale, økonomiske eller moralske problemer med militære operationer. Det er lektien. Uanset om man har en god eller dårlig sag, et ærligt eller uærligt motiv, er det umådeligt svært at installere et nyt samfund med militær magt. "Militære midler er bare enormt klodsede og skaber deres egen modstand," siger han. Selv om en del af lokalbefolkningen vil være glad for projektet, vil tilstrækkeligt mange altid opleve en militær intervention som fremmed og illegitim. Og fordi den ikke kan udføres uden at gøre skade og dermed skabe mere modstand, vil den sjældent lykkes. "Det burde vi tage til os som en generel lære. Man behøver ikke blive pacifist af den grund. Der er også noget, der hedder forsvar, og afgrænsede indgreb kan stadig give mening. Men hele troen på, at man kan udrette større ting med militære operationer, har vi god grund til at være skeptiske over for," siger Ole Wæver. Man kan bidrage langt mere til verdens

sikkerhed ved at bruge færre militære midler og flere humanitære og civile ressourcer rundt om i verden. Det har Danmark allerede en lang tradition for, siger han. Og krigens afslutning kan give plads til et endnu større offentligt fokus på udviklingsorienterede projekter. "Hvis man skal være lidt optimistisk, kan man sige, at vi ikke længere har det her sygelige behov for at projicere vores moralske godhed ud i heroiske operationer".